

Вплив глобалізації та сучасних викликів на управління бізнесом

Марта Копитко

*д.е.н., професор, професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: martaki@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-6598-3798*

У вузькому розумінні глобалізація найчастіше відноситься до економічної діяльності та окремих її сфер, таких як: придбання факторів виробництва, виробництво, розподіл і споживання. тоді ми говоримо про економічний підхід до глобалізації. об'єктами глобалізації в такому розумінні є національні економіки окремих країн, регіонів, секторів, галузей, підприємств (особливо транснаціональних), міжнародних організацій. залежності та зв'язки між цими об'єктами виражаються в економічній діяльності через потік товарів, послуг, капіталу, людей та інформації. окремі автори, визначаючи глобалізацію в економічному розумінні, надають різного значення вказаним тут аспектам цієї глобалізації.

Глобалізація в загальному розумінні цього слова означає перетворення сукупності ізольованих утворень або конгломерату відносно ізольованих таких утворень (ринків, національних економік, галузей, секторів, підприємств) у систему діяльності, що реалізується в глобальному масштабі (у світовий ринок, у глобальну економіку, у взаємозалежну економічну систему глобального масштабу).

Серед мегатенденцій, виявлених у різних дослідженнях, найчастіше згадується переміщення нинішнього центру світової економіки з розвиненого світу Заходу та Півночі на Схід і Південь, зокрема в Азію. Цей процес значно прискорився після кризи 2008/2009 років. Поява нової світової економічної архітектури вважається найважливішою рисою глобалізації 2.0 – так називають нинішній етап глобалізаційних процесів, який розпочався у другому десятилітті XXI століття. Зараз немає жодних сумнівів, що вже протягом наступного десятиліття глобальний економічний ландшафт буде кардинально відрізнятися від сьогоднішнього. У довгостроковій перспективі відбудеться остаточне переміщення економічної влади в бік Азії, Південної Америки і, поступово, також більшої частини Африки. Через відмінності в культурі, менталітеті, моделях і демографічному потенціалі між нинішнім і новим центром світової економіки - це все частіше розглядається як початок нової цивілізаційної тенденції в історії людства.

Якщо в першому десятилітті XXI століття домінуючим мегатрендом політики розвитку було «озеленення» економік, хоча екологізація виробництва та споживання залишається важливою та чіткою тенденцією, то у другому десятилітті цього століття відбулося зміщення пріоритетів у бік розвитку так званої «розумної економіки».

«Розумні» продукти підключені до мережі та мають здатність виявляти,

обробляти, повідомляти та вживати коригувальних заходів. «Розумні» рішення знайдуть застосування в енергетиці, технологіях, мережах, автомобілях, будівлях, ЗМІ та інфраструктурі. Розумні продукти будуть всюди навколо нас – від смартфонів, розумних годинників, розумних окулярів, гаманців, одягу до розумних будівель і міст.

Особливо перспективним для бізнесу вважається ринок «розумних міст». «Розумне місто» має базуватися на величезних обсягах даних, які постійно збираються та обробляються від окремих учасників дорожнього руху, від окремих елементів енергетичних, комунікаційних, телефонних, медичних тощо мереж. Прямий збір даних «у джерела» призначений для обмеження елемента посередництва, який розширює цей процес (наприклад, зчитування лічильників) і збільшення обсягу аналізованої інформації (наприклад, врахування повідомлень, розміщених на веб-сайтах, які служать для вираження миттєвих почуттів і думок). Прихильники таких рішень заявляють, що це дозволить не тільки точніше прогнозувати потреби та поведінку, а й ефективніше виявляти проблеми на постійній основі. В обох випадках доступ до великої кількості даних має на меті дозволити міському організму функціонувати якомога ефективніше. Учасники ринку рішень для розумних міст утворюють 4 основні групи, які складають складну «екосистему» розумних міст:

- інтегратори - провайдери наскрізних послуг;
- послуги передачі даних, телефон, Інтернет, телеінформаційні та мобільні мережі (мережні оператори/M2M та провайдери підключення);
- постачальники/виробники комп'ютерів, телекомунікаційного обладнання, контрольного обладнання тощо; (постачальники продуктів/постачальники обладнання та активів);
- постачальники комплексного управління послугами (керовані постачальники послуг/нагляд за управлінням/операцією).

Вартість ринку «розумних міст» оцінюється приблизно в 1,5 трильйона доларів у 2020 році. Хоча ця тенденція здається наперед вирішеною, існують думки, що фінансові, екологічні та соціальні витрати на ці рішення можуть переважити переваги використання цих технологій. Збільшення масштабів цього типу мережових рішень, в тому числі: збільшує небезпеку, пов'язану з наслідками кібератак у разі кібервійн, які вважаються все більш реальними в майбутньому.

Існує також неминучий процес втрати приватності в результаті широкого моніторингу всіх аспектів життя громадян.

У результаті тенденції, визначені як ключові позитивні глобальні соціально-економічні процеси, насправді часто стосуються лише цієї частини світу. Прикладом може бути тенденція, яка повторюється майже в усіх дослідженнях, присвячених мегатрендам сучасної фази глобалізації.

Динамічне зростання середнього класу як джерела майбутнього зростання глобальної економіки, розглядається як цільова група для бізнесу. Проте цей динамічний розвиток середнього класу відбувається переважно в Азії, тоді як у

«старих» розвинутих країнах спостерігається скорочення цієї соціальної групи, що послаблює динамізм розвитку цих країн, напр. в результаті делокалізації виробництва та послуг, відкриття економіки для дешевого азіатського виробництва та посилення поляризації доходів. Рівень бідності вражаюче падає в глобальному масштабі, що є дуже сприятливою мегатенденцією як з соціальної, так і з економічної точки зору. Однак ця тенденція також спостерігається лише у великій групі країн, що розвиваються. Хоча рівень життя бідних у багатих країнах все ще значно вищий і вимірюється іншими показниками, у той час як у країнах, що розвиваються, спостерігається сильна позитивна динаміка в цій сфері, у розвинутих країнах ситуація не тільки не змінюється, покращується, а часто погіршується (наприклад, кількість так званих працюючих бідних зростає).

Подібним чином у процесі урбанізації майже весь очікуваний майбутній приріст населення в містах, які є основними творцями технічного прогресу та ВВП, відбуватиметься в країнах, що розвиваються. Хоча в останньому випадку підсумковий баланс позитивів і негативів цієї тенденції відрізнятиметься від регіону.

Глобалізація та світові тенденції створили всілякі величезні можливості для бізнесу. Однак, на відміну від перспективи політики розвитку на національному рівні, з точки зору великого бізнесу, який шукає нові поля для своєї діяльності та часто керується короткостроковим прибутком, тенденції, які створюють загрози розвитку на національному рівні, також можуть становити сприятливі можливості для бізнесу (наприклад, старіння суспільства як актив). Глобальна фінансово-економічна криза була спричинена значною мірою неетичним підходом у фінансовому секторі, зосередженим на прибутку будь-якою ціною. Це також стосується, наприклад, прибуткової торгівлі зброєю, для якої військові конфлікти створюють можливість, роблячи її існування бажаним для збройової промисловості. Глобалізація створила сприятливі умови для зростання міжнародної організованої злочинності, особливо надзвичайно прибуткової торгівлі наркотиками та людьми та відмивання грошей.

Ключові слова: управління, сучасні концепції управління, глобалізація, виклики, бізнес, «розумне місто».

Список використаних джерел

1. Małgorzata Sulmicka. *Trendy we współczesnej gospodarce światowej a globalny biznes* URL: <https://bibliotekanauki.pl/articles/500403.pdf>
2. Плахотнік О. О., Павленко А. А. Вплив глобалізації на розвиток світової економіки та економіки України. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 62–67. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.62
3. *Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації. Монографія.* Власюк О. С., Мокій А. І., Ляш О. І. та ін.; за ред. Власюка О. С. Київ: НІСД. 2017. 384 с.
4. Kopytko M., Chyrva O., Stavskaya Yu., Karvatska N., Chyrva H. *Agile Management (Management 3.0) as the Basis of the Management System in the Conditions of Globalization. International Journal of Computer Science and Network Security*. Vol. 22. 2022. No. 2 pp. 101-106. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.2.13>

5. Kopytko M., Vinichuk M., Guk O., Shenderivska L., Mokhonko H. *Financial Stability as a Factor of Ensuring Sustainable Development of Ukraine's Economy in the Conditions of Globalization*, 2022 IEEE 3rd International Conference on System Analysis & Intelligent Computing (SAIC), 2022, pp. 1-7, doi: 10.1109/SAIC57818.2022.9922978 <https://ieeexplore.ieee.org/document/9922978>